

A woman with long blonde hair is sitting in a dark, dense forest. She is covered in mud or dirt, particularly on her face, arms, and legs. She is holding a thin, dark branch or stick in her hands. The lighting is dramatic, with strong highlights on her face and clothing, contrasting with the deep shadows of the forest. The overall mood is somber and mysterious.

Susanne Jansson

RAŠELINISKO

plus

Rašelinisko

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.vydavatelstvoplus.sk
www.albatrosmedia.sk

Susanne Jansson

Rašelinisko – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Susanne Jansson

R A Š E L I N I S K O

plus

*Hovorí sa, že na každého živého človeka
pripadá desať mŕtvych.
Toto bremeno človeku prechádza do nervov.*

Z knihy Stretnutie s duchmi od Görana Dahlberga

*To, čo nie je,
sa votrie do všetkého
a zaujme jeho miesto.*

Z knihy Hlboká láska nikto od Ann Jäderlund

Bola by chyba tvrdiť, že nikto nič nevidel alebo nepočul. Bolo tam, samozrejme, veľa svedkov, ktorí v tú noc začuli padnúť výstrely a videli, ako potom nejaká osoba vybehla von z domu a nastúpila do čakajúceho auta.

Svedkovia sa potom možno vrátili k svojmu alebo dokonca sledovali aj dohru, keď prišla polícia a vyniesla telá. No neprehovorili. Ponevierali sa v kríkoch, odpočívali v korunách stromov alebo plachtili nad krajinou. Boli v jednote s prírodou, zväčša nevidení ľuďmi. Možno to boli všetko zvieratá; malé či veľké, rýchle či pomalé, bystrozraké či poloslepé. Pravda o tom, čo sa v tom dome skutočne stalo, sa však čoskoro rozptýlila a zmizla. Tak, ako to často býva aj s inými vecami.

Venujem Alme a Edvardovi

1

Prológ

Od večera sa začal dvíhať vietor. Najskôr ľahko povieval cez koruny stromov, potom sa oprel o čosi silnejšie. Nakoniec pustošil všetko, čo mu prišlo do cesty. Do zotmenia ostávala sotva polhodina.

Johannes zliezol z bicykla na parkovisku pri majeri a oprel ho o stĺp pouličnej lampy. Navliekol gumičku okolo tmavých vlasov a uviazal si ich do copu na temene. Bolo naozaj psie počasie, v ktorom by sa žiaden normálny človek nevybral behať.

Ale on predsa nebol normálny.

Kým zamykal bicykel, zabľúdil pohľadom k Natáliinej chate. Svetlo petrolejovej lampy sa mihotalo v jednom z okien, pozoroval vo vnútri jej pohyby. Videl tieň na stenách, pomalé a prchavé.

Ako ona.

Túto noc prespala uňho, ale keď sa ráno zobudil, bola preč. Posteľ ostala prázdna.

Určite vavela, že musí zajtra skoro vstávať, ale aj tak

bol sklamaný. Prežili krásny večer – a ona si potom len tak bez slova odíde, ani lístok mu nenechala.

Pravdepodobne ide o starý dobrý strach z intimity, pomyslel si, kým sa zahrieval; cítila sa zraniteľná, a preto musela spraviť krok späť. Celkom možné vysvetlenie, ak by sme na to chceli ísť psychologicky.

Dážď silnel a myšlienka vykašľať sa na behanie bola čoraz intenzívnejšia. Nebol vhodne oblečený, vedel to, lenže to bol na druhej strane len zriedkakedy. Nikdy nebol ten typ, ktorý by sledoval predpoveď počasia. Pravdepodobne v dôsledku výchovy jeho matky, ktorá bola pravý opak. Jedna vrstva oblečenia pri každej zmene stupňa na teplomere, súprava oblečenia do každého počasia. Celé dospievanie bolo neustále zabezpečovanie a prezliekanie šiat, aby ani jediná kvapka alebo závan mrazu neprenikli cez jednotlivé vrstvy.

Ako dospelého ho preto niekedy prestúpil pocit euforickej spokojnosti, keď neplánovane premokol či premrzol.

Rozbehol sa dole lesným chodníkom, zabočil doprava a vzdaloval sa od Natáliinej chaty. Z jednej strany ho obklopoval les, na tej druhej sa otváralo rašelinisko, krajina, s ktorou bol prepojený: rozsiahla pustatina, učupený sivý porast, zjavne ešte húževnatejší a pozoruhodnejší teraz, keď padal dážď a vietor naberal silu. Spomenul si na rašelinník pokrytý inovaťou počas minulej zimy. Bolo na ňom niečo nadpozemské, krehké a zvodné. Nikdy nevidel nič podobné.

Raz sa akoby odnikiaľ pred ním zjavil veľký los, potácal sa pomedzi hladké zrkadlá zmrznutej vody, cengalo,

praskalo a cinkalo to ako clivá zvonkohra. Teraz však počul len monotónny zvuk svojich vlastných krokov ako tvrdé rany, ktoré sa prebíjali vpred, vytrvalo, mechanicky. Po prvej etape sa lesný chodník zmenil na dlhú rovnú cestu, vedúcu k starému ložisku rašeliny. Tu a tam zahliadol štrkovú cestu, ktorá sa pripájala, a čoskoro zazrel malé parkovisko, ktoré patrilo k rašelinisku. Teraz bolo prázdne. Len zriedkakedy tu hore niekoho stretol, ale práve v ten večer, keď ho dážď bičoval do tváre, sa zdalo ešte opustenejšie.

Tu a tam viedla cez rašelinisko úzka konštrukcia z drevených dosiek. Na moment zauvažoval, že by si skrátil cestu, zabehol menší okruh, ale videl, že drevo je klzké. Mal pocit, že je to príliš nebezpečné. Stačilo by len stratiť rovnováhu a...

„Au!“

Došliapol šikmo na jeden z kameňov, hoci tadiaľto bežal už toľkokrát, že poznal každý korienok a každú nerovnosť naspamäť. Bolest' vibrovala v kosti, najskôr rýchlo poľavila, ale potom sa vrátila v plnej sile.

No dočerta!

Chvíľu skákal na jednej nohe a snažil sa nájsť niečo, čím by sa mohol podpierať, nakoniec však spadol na chodník.

Naozaj to veľmi bolelo. Vietor a dážď búsili a šľahali do jeho oblečenia, zatiaľ čo sa pokúšal postaviť, no nemohol vôbec stúpiť na nohu.

Počkal ešte chvíľu, aby zistil, či bolesť ustupuje. Zároveň sám seba preklíňal, že si mobil nechal doma. Ako sa len zvládne dostať späť k majeru iba na jednej nohe?

Pozdĺž cesty sa nachádzalo veľa kríkov a napadlo mu, že by mohol odlomiť nejakú vetvu a vyrobiť si provi-
zórne barly. Nápad to bol dobrý, ale po chvíli to musel
vzdať, konáre, ktoré našiel, neboli dosť pevné.

Keď sa striedavým poskakovaním a plazením vrátil
o kúsok späť, pozrel sa na rašelinisko. Vtedy si to uvedo-
mil. Prestalo pršať a vietor tiež ustúpil. Zavládlo úplné
bezvetrie.

Bolo to také zvláštne.

Mesiace vplával poza oblaky na temnej oblohe. Prame-
ne hmly vystupovali, pomaly prúdili a vznášali sa ponad
vlhkú zem.

Zazdalo sa mu, že počul nejaký zvuk. Bol to vietor?
Alebo nejaké zviera? Znelo to takmer ako nárek. Ako
slabé výkriky. Zrazu v diaľke na chodníku zazrel svetlo.

Baterka. Niektí sa blíži!

„Haló!“ zakričal.

Žiadna odpoveď.

„Potrebujem pomoc,“ zvolal opäť, „trochu som sa zra-
nil...“

Lúč svetla bol čoraz bližšie. A bližšie. Nakoniec ho
úplne oslepil a Johannes si musel dať ruku pred oči, aby
si chránil zrak.

„Haló?“

Odrazu zamierila baterka iným smerom a obraz sa vy-
jasnil.

Čo sa to deje? Stihol si ešte pomyslieť.

A potom všetko pohltila temnota.

Pred tromi týždňami

Klop, klop, klop.

Natália sa prebudila. Pritlačila prsty na spánky, aby klopanie v jej hlave ustalo.

Klop, klop, klop.

Klop, klop, klop.

Pohľad na budík potvrdil, že jej ešte ostávajú dobré dve hodiny, kým bude čas vstávať. Ako zvyčajne. Neprichádzalo do úvahy, aby sa opäť pokúsila zaspať. To neprichádzalo do úvahy nikdy.

Posadila sa na okraj postele a premýšľala radšej, či ne-
treba ešte niečo vybaviť. Nie. Byt bol uprataný a väčšina jej vecí zbalená. Kufre, ktoré ešte neboli naložené v aute, stáli v chodbe. Všetko bolo pripravené.

Osprchovala sa a postojacky zjedla raňajky, dala si záležať, aby zanechala čo najmenej stôp. Na papier napísala odkaz pre toho, kto tu bude bývať, kým bude preč, a položila ho na kuchynský stôl.

*Nechala som v chladničke pár vecí, možno ich využiješ.
Bankový účet na platenie nájomného nájdeš v maili, ktorý
som poslala včera.*

Dúfam, že sa ti tu bude páčiť.

*S pozdravom
Natália*

Vonku na ulici vládol nedeľný pokoj a ticho. Naložila posledný kufor do batožinového priestoru, sadla si za volant a vydala sa na cestu.

Išla štyridsaťpäťkou na sever a Göteborg opustila, skôr než sa mesto stihlo prebudiť. Zdalo sa jej, akoby unikala z akejsi náhodnej známosti.

Zakrátko sa zastavila na benzínovej pumpe. Natankovala, kúpila kávu a ešte zopár vecí, aby zvládla prvé dni. Potom pokračovala ďalej. Krajina sa čoskoro začala meniť. Potemnela. Nadobudla hĺbku.

Len si predstavte, že zabralo iba pár hodín cesty vrátiť sa celé roky v čase. Do tejto krajiny jazier a lesov. Na túto zem, odkiaľ v skutočnosti pochádzala.

Vo veľkomeste pri mori sa vždy cítila akosi cudzo. To živelné, nepokojné, nespoľahlivé more. Nepodarilo sa jej zapadnúť medzi ľudí, ktorých to ťahalo plachtiť na otvorenej vode, ktorí mali radi holé skaly a horizonty, zbožňovali slnko a nikdy si neželali nič viac, než aby bolo také horúce a neúnavné, ako sa len dá. Zdalo sa, akoby očakávali to isté aj od nej, istý druh vnútorného temperamentu, ktorý nikdy nemala, no do istej miery sa naučila umelo si ho vytvárať.

Každé leto, keď vkročila na bohuslänskú vyhriatu žulu a išla sa okúpať do vody, mala pocit, že sa ju more z čistého reflexu snažilo vyvrhnúť späť. Akoby vedelo, že nepatrí do jeho prirodzenej sféry.

Septembrový dážď dopadal na čelné sklo. Neisto a ticho. Akoby jeseň opatrne vstupovala tak, aby nerušila či nevzbudila pozornosť.

Pod', pomyslela si. Len pod'.

Len padaj.

Padneme spolu.

Vchádzala do Āmāl a zabočila smerom k Fengerskoggu. Prestúpil ju pocit neskutočna, bleskový a ohromujúci, pýtala sa, čo to vlastne robí. Čo sa tu snaží oživiť? Zároveň si uvedomila, že bude už čoskoro na mieste a je príliš neskoro vrátiť sa späť.

Spomalila pri umeleckej škole a starej továrni. Vedela, že v nej v súčasnosti sídlia ateliéry, galérie a dielne. Na križovatke, kde kedysi stáli len malé potraviny, sa nachádzala aj pekáreň a kaviareň. Zazrela tam mládež s plátennými taškami, popíjali svoje ranné latté alebo čaj z veľkých šálok. Výstavba pokračovala až k lesu, až kým sa cesta nestáčala do brezovej aleje, ktorá viedla hore k majeru.

Na veľkej štrkovej ploche stálo zaparkovaných zopár áut. Vystúpila, ale batožinu nechala v aute a kráčala po štrkovej príjazdovej ceste až ku vchodu.

Bola to majestátna budova so štyrmi vežami, bielou fasádou, zelenou plechovou strechou v odtieni lipového

kvetu a veľkými oknami otočenými do krajiny. Stála na malej vyvýšenine, ako majery často zvyknú. Často majú výhľad na nádherné okolie – pekné jazero alebo zvlnené hory.

No tento majer bol iný. Videli ste krajinu, ktorá ležala v tichosti, bez nárokov. Krajinu s pláňami ponorenými do hmly, učupenými borovicami a klesajúcou pôdou. Bola to zem, kam slnečné svetlo nemienilo dopadať, zem, ktorá sa nikdy nevysuší, neustále sa podmýva a prepadá. A sem sa teraz dobrovoľne vrátila.

„To ty si si prišla prenajať malú chatku?“

Žena, ktorá sa predstavila ako Agneta, bola správkyňou majera. Mala béžové šaty so širokou výšivkou, ktoré sa podobali kaftanu. Vďaka nim pôsobila jej mohutná postava ako pilier. Popolavé blond vlasy boli zastrihnuté do širokej ofiny, po stranách rovné s dĺžkou po plecيا.

„Áno, to som ja.“

Jej muž stál hneď za ňou, o hlavu nižší v tmavom obleku, bystrým pohľadom sa rozhliadal po miestnosti.

Gustav, pomyslela si Natália. Ako osobný strážca. Presne takto si ich pamätám.

„Tak ťa srdečne vítam u nás na majeri Mossmarken. Dúfam, že si si vedomá, že chata, ktorú si prenajímaš, je len prosté obydlie. Väčšinou sa využíva počas letných mesiacov.“

„Áno, s tým nemám problém. Je tam predsa kúrenie, však?“

„Dva kozuby a chladnička na plyn, ale to je všetko. Vodu nájdeš v bandaskách tu v pivnici a mobil, počí-

tač a podobné veci si môžeš nabíjať u nás v kancelárii. Sprcha a toaleta sú v chodbe na hornom poschodí. A za chatou sa nachádza aj latrina. Čo ešte...” povedala a premýšľala. „Samozrejme, bicykel. Máme tu jeden starší, ktorý si môžeš požičať, ak budeš chcieť. Odkiaľ vlastne pochádzaš?”

„Bývam v Göteborgu.“

Keď prechádzali cez vstupnú halu, zbadala staré maľby – portréty elegantných dám vo veľkých šatách a hrdých pánov vo vojenských mundúroch. Ako dieťa nimi bola fascinovaná, obzvlášť jedným z nich. Bola na ňom Sofia Hansdotter, manželka zemepána, ktorý býval na majeri koncom devätnásteho storočia. Spomínala si na jej hráškovozelené šaty a clivý výraz v tvári. Povrávalo sa, že prišla o sedem z ôsmich detí. Vraj bola šialená. Údajne deti tajne udusila a potom prosila svojho muža, aby ich pochovali vo vrchovisku za majerom. Chcela ich mať nablízku, ako zvykla hovoriť. Manžel jej spravil po vôli, aby nepriťažil ešte viac jej utrápenému srdcu. Až jedného dňa, keď prišlo na svet ôsme dieťa, v istom momente náhle pochopil, čo bolo príčinou úmrtia ostatných detí, a rozhodol sa, že novorodeného chlapčeka bude držať čo najďalej od jeho matky. Vrávalo sa, že Sofia sa potom pobrala na miesto, kde pochovali ostatné deti, zišla chodníkom priamo do slatiny a zmizla.

Nikto sa ju nepokúšal zachrániť.

Z ôsmeho dieťaťa vyrástol zdravý a silný muž, ktorý prevzal vládu nad majerom. Bol to pradedko súčasného správcu majera, Gustava.

„Ja a Gustav vedieme tento penzión vyše tridsaťpäť rokov a predtým sa oň starali jeho rodičia,“ pokračovala Agneta s pátosom v hlase, ktorý prezrádzal, že to nie je po prvý raz, čo ozrejmuje históriu majera. „Tento statok patrila Gustavovej rodine od šestnásteho storočia. Okolo seba môžeš vidieť obrazy jeho predkov.“ Rukou naznačila neurčité gesto.

V tej chvíli si všimla ženu, ktorá schádzala z horného poschodia. „A tu ide naša gazdiná Jelena, ktorá robí najlepšieho údeného siha na tejto strane jazera Vänern, ak by si sa tu u nás chcela niekedy najesť.“

Jelena bola bledá a chudá, na míle vzdialená kliše predstavám o kyprých gazdinách.

„A toto je Alex, náš pomocník pre všetko,“ pokračovala Agneta, keď cez prah vstúpil vysoký svalnatý muž.

„Môžeš sa naňho obrátiť, ak by si potrebovala niečo opraviť.“

Alex sa zastavil, hypnotizovane sa zahľadel kamsi hore k lustrom a krátko prikývol. Potom kráčal ďalej smerom k zadným miestnostiam.

„Ja a Gustav sme tu cez pracovné dni medzi deviatou a štvrtou, ak by si mala ďalšie otázky. Väčšinou sa zdržiavame v kancelárii vo vedľajšej miestnosti, keď práve nestojíme niekde na rebríku a nemaľujeme dvere na stodole, neopravujeme traktor či niečo podobné. Inak nás nájdeš pravdepodobne vo východnom krídle, kde bývame. Nie je problém zastihnúť nás aj mimo pracovného času.“ Spravila krátku pauzu a pokračovala: „To je asi to najpodstatnejšie. Momentálne sme takpovediac mimo sezóny, ako tu hore hovoríme, veľa sa toho nedeje. Prišla

si sem s nejakým konkrétnym zámerom, ak sa smiem spýtať?“

„Áno, pracujem na dizertačnej práci. Zaoberám sa tým, ako globálne otepľovanie ovplyvňuje degradačný proces mokradí. Som biologička.“

„Rozumiem,“ zasmiala sa Agneta a ukázala smerom k oknu. „Si tu kvôli rašelinisku. Zaujímavé.“

„Hej, plánujem tu spraviť záverečný výskum v teréne.“

„Toto rašelinisko je veľmi špeciálne,“ dodala Agneta. „Hovorí sa, že to bolo kedysi obetné rašelinisko.“

„Áno?“

„Možno si o tom už počula. Údajne sa tu pochovávali rozličné obety bohom už od doby železnej. Dokonca ľudské obety, naozaj. Máme o tom brožúrky v kancelárii. Bolo to na prelome tisícročí, keď objavili mŕtvolu z obdobia štvrtého storočia pred Kristom. Nachádza sa teraz v Kultúrnohistorickom múzeu v Karlstade.“

Natália prikývla. „Áno, o tom viem...“

„Brusnicové dievča.“

„Áno,“ pritakala Natália.

„Tak ho nazvali, to dievča, čo tam našli. No keď už je reč o rašelinisku, dúfam, že budeš opatrná, keď sa tam vydáš. Na niektorých miestach je veľmi močaristé a mostíky sú v tomto ročnom období naozaj klzké. Ale na to si asi zvyknutá, prirodzene.“

*

Chata pod majerom pozostávala z jednej izby a kuchyne. V kuchyni sa nachádzal drez bez kohútika, veľké kachle

na drevo a jedálenský kút s gaučom a dvoma stoličkami. V izbe stála prostá posteľ, šatník, jednoduchý písací stôl, dve staré kreslá a stolček umiestnený pred kachľami.

Cez hrubé drevené steny prenikal jesenný chlad. Bolo to tu drsné, ale voňalo to sviežo.

V jednom z rohov stálo veľké zrkadlo opreté o stenu. Natália si sadla na podlahu do tureckého sedu a pozorovala svoju tvár v odraze. Vždy ju zarážalo, že vyzerala oveľa živšie, než sa v skutočnosti cítila. Pieskovoplavé vlasy, ktoré si nechávala zastrihnúť raz do roka, nosila ešte stále v rovnakom účese ako pred ôsmimi rokmi, keď sa dostala pod nožničky slávnemu kaderníkovi kvôli modelingovému foteniu. Jednoduchý, polodlhý, trochu na páža, nenáročný.

„Objavili“ ju, keď mala osemnásť a stála pred kinom. Ponúkli jej modelingový kontrakt, hoci bola príliš nízka – prejav dobrej vôle, za ktorý zrejme mala byť neskutočne vďačná.

Práve skončila gymnázium a dúfala, že si ľahko zarobí trochu peňazí, ale nezvládla ten stres. Neznášala vlasový sprej, ktorý sa jej usádzal v nose, púdové labutienky na tvári a ustavičné výčitky fotografa – vcelku nepríjemné pripomienky s očakávaním, že by mala vyžarovať niečo *výnimočné*, nikdy presne nepochopila čo.

Po dvoch mesiacoch toho mala dosť.

Účes bol jediný, čo si z tej životnej etapy odniesla. S minimálnym úsilím prispieval k výhodám jej zovňajška, ktorý si udržiavala z čisto praktických dôvodov: uspokojoval a zamestnával jej okolie tým, čo sa odohrávalo na povrchu.

Na verande stáli dve bandasky vody a veľký kôš s drevom. Začala tým, že zakúrila v kuchynskej piecke aj v kachliach, potom vyložila potraviny a poukladala si šaty do skrine. Napokon rozprestrela veľkú mapu oblasti, prišpendlila ju na stenu vedľa stola a dala si papuče a hrubý sveter.

Chvíľu obchádzala po okolí a rozhliadala sa. Drevo pukalo a praskalo a z piecky unikalo toľko dymu, že musela otvoriť okno.

Po istom čase sa zdalo, že všetko funguje, a tak si zohriala tortellini z konzervy, ktoré kúpila na pumpe, a zjedla žemľu s taveným syrom z tuby.

Za chatou sa rozprestierala malá záhrada obkolesená kríkmi divej šípovej ruže a na prednej strane stáli dve ležadlá z ošúchaného dreva. O pár metrov ďalej sa nachádzal turistický chodník, ktorý viedol okolo rašeliniska.

Obliekla si bundu, opatrne sa usadila v jednom z ležadiel a pozorovala krajinu. Zdalo sa jej, akoby sa tu nič nezmenilo, akoby všetko bolo presne také ako vždy, nielen posledných pätnásť rokov, ale po celé stáročia, už od počiatku vekov. Pokrútené sivé borovice. Jazierka mihotavých vodných ôk medzi vlhkým zeleným rákosím. Útulná pustatina v temnej palette, rozplývavý, svietiaci páperník na tenkom, hrdzavočervenom jesennom kmeni stromu.

Flautový trilkot hvizdáka veľkého počula ozývať sa pod hmlistým oparom napriek tomu, že vtáky toto miesto tento rok už dávno opustili. Rozoznala ho napriek tomu, že ten klokotavý, oslavný spev nepočula už tak dávno. Ten štebot skutočne milovala, predtým než sa všetko zmeni-

lo, predtým než sa v jej pamäti zmenil na nepolapiteľný výsmech, na zastrašujúci varovný trilkot nadchádzajúcich udalostí.

Keď si uvedomila, na čo sa podujala, cítila sa neobojácne, takmer trúfalo. Zdalo sa, akoby z istého nutkania prekročila hranicu, hoci nebola dôsledne pripravená.

Keď pozrela na západ, mohla vidieť stĺpy elektrického vedenia, prečnievajúce ponad lesný porast. Boli to tie isté stĺpy, ktoré vídala z okna svojej starej spálne, jej orientačný bod a záchrana vždy, keď sa napoly stratila vonku v lese. V mysli jej skrsla takmer nepochopiteľná myšlienka: ak by nasledovala tie stĺpy, dorazila by nakoniec až tam, na miesto, kde sa to všetko začalo a skončilo.

Keď sa po prvýkrát zobudila v chate, vonku bola ešte stále tma. Temnota bola jedným z jesenných úkazov, ktoré nevedela oceniť. Temné rána, temné večery, dni, z ktorých zakaždým ubudlo trochu svetla. Leto bolo z tohto uhla pohľadu prívetivejšie, keď sa okolo štvrtej ako zvyčajne prebúdzala kvôli klopaniu vo svojej hlave, deň bol už v plnom prúde. Svetlo jej uľahčovalo striasť zo seba ťažobu prebúdzania, ten nevýslovný pocit, že niečo nie je v poriadku, zatiaľ čo mozog tápal po príčine. Jesenná tma mala celkom opačný efekt. Podnecovala premýšľať nad tým ťaživým.

Zažala petrolejovú lampu pri posteli a išla ku kachliam. Boli ešte teplé. Pomaly ich objala ako veľkého, dlho očakávaného priateľa, uložila sa priamo na ne so zavretými očami a nechala dlane, stehná a jedno líce prijímať teplo. V mysli sa jej vynorilo slovo *modlitba*. *Bol to ten pocit?*

Zrazu niečo za oknom zašramotilo, bol to drsný zvuk.

Čo to bolo?

Pomalými krokmi podišla až k oknu a pozrela sa von.

Straky?

Nič nevidela. Nič, len osvetlenie vzdialené pár stoviek metrov hore pri majeri, dve malé gule plávajúce v temnote.

Keď bola vonku takáto tma, svetlo petrolejovej lampy ju robilo zraniteľnou. Neboli tu žiadne závesy, ktoré by sa dali zatiahnuť. No v každom rohu nad oknami bol zatĺčený klinec. Postavila sa na stoličku, zviazala dva hrubé pletené pulóvre a pokúsila sa zakryť okno pri posteli. Bolo to nešikovné. Musí si pripomenúť, že potrebuje deku. Alebo obrus. Aj na ostatné okná.

Z cestovnej tašky vytiahla miestne noviny z majera a zalezla späť pod perinu. Snažila sa čítať príspevok o energetickej politike, ale nevedela sa sústrediť. Okná na ňu zazerali. Tma nakúkala dnu.

Do čerta. Čo s tým má robiť?

Nerátala s tým, že sa bude cítiť taká ohrozená. To nebolo v pláne. Nie, musí sa na to vykašľať. Teraz sa musí zamerať iba na dve veci: na prácu a na nejasný skrytý zámer, ktorý, ako už tušila, sa týkal jej samej.

Nikto nevedel, že je späť v Mossmarkene. Nikto okrem vedúceho jej práce, ktorý tiež odcestoval.

Natálii sa páčila myšlienka len tak odcestovať. Na predstave, že opustí svoje bežné prostredie, bolo niečo očisťujúce, akoby to bola absolútna sloboda.

Pred štrnástimi rokmi opustila tento kraj bez jediného slova. Keď teraz bola späť, akoby sa vracala cez svoj vlastný odraz, akoby navíjala niť celou cestou späť, rozmotávala všetky uzlíky a začala odznova.

Väčšina jej priateľov si sotva všimne, že nie je v Göteborgu, boli to vedci ako ona, rozlietaní po celej zemeguli.

Jediný, kto by sa nad tým mohol pozastaviť, bola jej náhradná rodina.

V posledných rokoch už Natália nevládala udržiavať s nimi kontakt, a keď vzťahy ochladli, narastali aj výčitky, predovšetkým zo strany jej náhradnej mamy Harriet.

„Toto má byť vďaka za to, čo sme pre teba urobili?“ vyhadzovala jej na oči, keď naposledy viedli niečo, čo by trochu pripomínalo rozhovor. Prišli ju navštíviť, aby jej priniesli kvetinu na narodeniny, a Harriet nedokázala dusiť svoje pocity. Jej okrúhla tvár celkom sčervenela, musela bojovať, aby nezačala plakať.

Natáliin náhradný otec Lars sedel na stoličke v kabáte počas celej návštevy. Ustavične si prechádzal po brade a pozeral do zeme.

„Teraz pôjdeme,“ doložil na záver. „Už to nemá zmysel. Ona skrátka nemá záujem.“

Jeho prízemný postoj prinútil Natáliu cítiť s ním istú mieru spolupatričnosti, ale inak necítila vôbec nič. Nič. A to pochopila zrejme aj Harriet. Kým odišli, Harriet ju sledovala s privretými očami a so strateným súcitom. Napokon dodala zlomeným hlasom:

„Si príšerná, vieš to? Vždy som si myslela, že sa tak správaš preto, čo si prežila, ale teraz si tým už nie som taká istá. Možno taká skrátka si: povrchná, bezcitná a nevďačná.“

Natália si sadla doprostred izby v župane tuho utiahnutom v páse, aby získala kontrolu a bojovala s pocitom

zraniteľnosti. Položila pred seba hrbu dokumentov: výsledky meraní a experimentov, ktoré sa doteraz uskutočnili v Nemecku, Holandsku, Poľsku a Dánsku.

Ticho, pomyslela si a rozhliadla sa. V chate bolo tak ticho. Dusivé ticho. Možno si potrebovala len zvyknúť. Snažila sa načúvať všetkým zvukom, ktoré ju napriek tomu obklopovali: lenivá mucha, ktorá bzučala posledné verše v kuchynskom okne, praskanie a šum vetra v pecke, nezvukné škriekanie krkavca celkom blízko. Potom sa pre zmenu zamerala na pachy. To bolo o čosi ťažšie: horiace drevo, mydlo, sadze.

Rozprestrela diagram frakcií dusíka a uvažovala nad odchýlkami. Prečo boli v Nemecku namerané vyššie hodnoty než v Poľsku? Súviselo to s ročným obdobím, charakterom prostredia alebo s globálnym otepľovaním?

Jej zahraniční kolegovia, ktorí pracovali na obdobných zadaniach, vykonávali výskum v polárnych oblastiach na enormných územiach, ktoré boli trvalo zamrznuté. Keď globálne otepľovanie spôsobilo, že sa tieto oblasti začali topiť, do atmosféry sa uvoľňovalo čoraz viac skleníkových plynov. Otázkou je, aký veľký bol tento nárast a akým spôsobom ovplyvnil otepľovanie vo všeobecnosti.

Natália bola dávnejšie súčasťou severského tímu vedcov, ktorí sledovali tento fenomén v švédskych horách. Keď sa objavila možnosť zamerať sa konkrétnejšie na severské a stredoeurópske mokrade, hneď sa toho chytila a dostala miesto.

Jej práca bude isto významným príspevkom ku klimatickému výskumu, ktorý je taký dôležitý pre rozhodnutia

politikov. No až keď mala cestu už zarezervovanú a takmer do detailu naplánovanú, začala si uvedomovať, že to nebola len profesionálna zaujatosť, čo ju prinútilo, aby sem šla. Boli v tom osobné motívy. Uvedomila si, že jej voľba a zámer sa zakladajú na niečom celkom inom, než si pôvodne myslela.

Nech už to znie s odstupom času akokoľvek samozrejme, tie myšlienky ju zmohli. Pritlačili ju k stene a uistili sa, že tentoraz budú vypočuté, než ju opäť prepustia. A hoci sa ešte neodvážila ísť príliš hlboko do svojho vnútra, rozhodne necúvla.

Prišla sem, na toto celkom pusté miesto v mokradiach medzi Dalslandom a Värmlandom.

A to bolo možno to najdôležitejšie.

*

Chatu opúšťala len vtedy, keď sa chcela osprchovať, pri-niesť vodu alebo dobiť si počítač a mobil. Potrebovala sa udomáčniť, nájsť si stabilnú východiskovú pozíciu, kým sa skutočne vydá k rašelinisku.

Na mape si zaznačila predbežné miesta, kde by chcela odoberať rozličné vzorky. Spolu by to malo byť dvanásť rôznych oblastí rašeliniska rozdelených do dvoch dní, aby namerala signifikantné hodnoty. Potom zopakuje celý proces ešte raz v novembri, až bude zem chladnejšia.

Počas prvých dní nehovorila ani s jedným jediným človekom. No každé poobedie zhruba v rovnakom čase videla cez okno muža vo svojom veku, ako beží po turistick-kej trase. Zakaždým zvedavo pokukoval smerom k chate.

Jedného dňa, keď tadiaľ bežal, vracala sa práve dnu z latríny. Zastavil sa a oprel ruky o stehná, aby chytil dych. Najskôr o seba nejavili záujem, potom jej kývnutím naznačil diskretný pozdrav.

„Ahoj,“ povedal ešte stále lapajúc po dychu. „To ty tu bývaš?“

Uvedomila si, že sa cíti ako v pasci. Nepočítala s tým, že tu hore na niekoho narazí. Uvítala, že sa vyhne nedobrovoľnému kontaktu s okolím.

„Áno, dalo by sa to tak povedať,“ odvetila. „Dočasne. Len som si ju prenajala.“ Nato sa otočila, aby šla späť dovnútra.

„Pekné miesto. Volám sa Johannes,“ povedal muž a rukou naznačil pozdrav. „Hádam by som mohol... požiadať o pohár vody? Zabudol som si fľašu. A som hrozne smädný.“

„Samozrejme,“ išla dnu, priniesla mu pohár a podala mu ho.

„Ďakujem,“ dodal, vypil vodu na jeden hlt a vrátil jej pohár. Pot z tváre si utrel do spodnej časti pulóvra, potom sa narovnal a prešiel si rukou po lesknúcich sa vlasoch.

Havranie, preletelo jej hlavou. *Krásne*.

„Behá sa tu dobre?“ spýtala sa, hlavne preto, aby aspoň niečo povedala.

„Je to tu úplne fantastické. Toto miesto, teda...“ Potriasol hlavou, akoby nenachádzal tie správne slová. „Chodím na umeleckú školu vo Fengerskoggu a nikto, s kým som sa doteraz rozprával, tu, zdá sa, nebol. Je to neuveriteľné. Je tu tak krásne. No tým lepšie pre mňa,“ dodal a usmial sa. „Je fajn byť tu hore sám.“